

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมฯ โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๖๐๓

ที่ ยธ ๐๖๐๙๗/ ๑๕๕

วันที่ ๑๑

มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ในคดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย

เรียน หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ด้วยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ.๒๕๖๓ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐ ตรี ในเรื่องการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยกำหนดให้มีระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดให้นาระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีดังกล่าวไปใช้ในศาลยุติธรรมทั่วประเทศ และบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๑๕๒ กำหนดการปฏิบัติตามคำสั่งศาล ในกรณีมอบหมายผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประกอบการไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ประชุมหารือร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเกี่ยวกับประเด็นการดำเนินการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ข้อพิพาทในคดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย โดยศาลเยาวชนและครอบครัวขอความร่วมมือให้สถานพินิจฯ ออกรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทในเรื่องดังกล่าว โดยไม่ต้องเสนอความเห็นเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทเพื่อประกอบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี ซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ได้ออกระเบียบศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี โดยหมวด ๒ การเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ข้อ ๑๒ กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการประมวลและรายงานข้อเท็จจริงเสนอต่อศาล ในกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามระเบียบศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงได้กำหนดขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ในคดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย เพื่อประกอบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องในศาลเยาวชนและครอบครัว และให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาท้ายนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

พันตำรวจโท

(วรรณพงษ์ คุชรัญ)

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

**ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อน
ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี
(ในคดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย)**

เมื่อสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้รับหนังสือแจ้งการรับคำร้องคดีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ในคดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย จากศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว ให้ดำเนินการตามขั้นตอนและแนวทาง ดังนี้

๑. ให้ผู้อำนวยการพิจารณาขอหมายให้ธุรการคดีของสถานพินิจดำเนินการจัดทำและลงสารบบงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง ในคดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย (แบบ กฟว ๐๑) และจัดตั้งสำนวน โดยมอบหมายให้หัวหน้าส่วนคดีศึกษาคำร้องและพิจารณาจ่ายสำนวนให้แก่ พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา เพื่อดำเนินการจัดทำรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้ร้องและผู้ถูกร้อง เพื่อใช้ประกอบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

๒. ธุรการคดีของสถานพินิจจัดทำและลงสารบบงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง คดีครอบครัวกรณีที่มีผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย ตามแบบ กฟว ๐๑ โดยต้องระบุวันที่รับเรื่อง หมายเลขสารบบงานคดีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง ชื่อคู่กรณี (ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง) เรื่องข้อพิพาทการไกล่เกลี่ย วันนัดหมายที่เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีมาให้ถ้อยคำกับผู้อำนวยการสถานพินิจ วันเวลาในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และผู้รับผิดชอบสำนวน ฯลฯ และจัดตั้งสำนวนไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง โดยปกสำนวนควรใช้สีให้มีความแตกต่างจากสำนวนคดีอาญาและคดีครอบครัวทั่วไปเพื่อความสะดวกในจัดเก็บและกำกับติดตาม (เอกสารแนบ ๑)

๓. หัวหน้าส่วนคดีพิจารณาความเหมาะสมในการจ่ายสำนวนให้พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา เพื่อดำเนินการจัดทำรายงานแสดงข้อเท็จจริง โดยพิจารณาความยากง่ายของเรื่อง ประกอบกับประสบการณ์ของพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยาแต่ละคนประกอบด้วย โดยต้องลงทะเบียนการจ่ายสำนวนไว้เป็นหลักฐานเพื่อคุมสถานะคดีและติดตามงานต่อไป

๔. เมื่อพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ผู้ที่ได้รับมอบหมาย ได้รับสำนวนคดีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องดังกล่าวแล้ว ให้ลงบัญชีรับทำการและความเคลื่อนไหวของคดี ตามแบบ กฟว ๐๒ (เอกสารแนบ ๒) และรอผู้ร้องและคู่กรณีมาให้ถ้อยคำภายในระยะเวลา ๗ วัน ตามกำหนดที่เจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวแจ้งเพื่อกำหนดวันเวลานัดหมายผู้ร้องและคู่กรณี (ผู้ถูกร้อง) มาสอบข้อเท็จจริง

หากผู้ร้องและคู่กรณี (ผู้ถูกร้อง) ไม่มาให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการสถานพินิจภายในระยะเวลา ๗ วัน ตามที่เจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวแจ้งให้มา ให้ถ้อยคำ ให้สถานพินิจดำเนินการประสานแจ้งเจ้าหน้าที่ศาลที่รับผิดชอบเพื่อรับทราบในเบื้องต้นก่อน พร้อมทั้งจัดทำหนังสือแจ้งให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทราบโดยด่วน

๖. การเตรียมความพร้อมก่อนการประมวลข้อเท็จจริง ให้พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสำนวนคดีการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ศึกษาข้อมูลคำร้องและวางแผนการปฏิบัติงานโดยการกำหนดประเด็นการสอบข้อเท็จจริงตามประเด็นข้อพิพาทให้ครอบคลุม เพื่อให้มีความเข้าใจ และสามารถสอบถามประเด็นที่ต้องการทราบได้อย่างครบถ้วน เช่น ในประเด็นข้อพิพาทและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่พิพาท เอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกรณีพิพาทและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำมาให้ถ้อยคำของแต่ละฝ่าย ในกรณีที่ผู้เยาว์อยู่ในความดูแลของฝ่ายใดก็ให้ฝ่ายนั้นนำตัวผู้เยาว์มาด้วย พร้อมทั้งจัดเตรียมใบนัดไว้เพื่อกำหนดวันนัดหมายผู้ร้องและคู่กรณี (ผู้ถูกร้อง) มาสอบข้อเท็จจริง

๗. ให้พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ผู้รับผิดชอบสำนวน ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงผู้ร้องและคู่กรณี (ผู้ถูกร้อง) ตามแบบรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ผู้เยาว์ มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสียเพื่อประกอบการไต่ถามก่อนฟ้อง ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๐ ตรี (แบบ กพว ๐๓) โดยออกรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ร้อง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกร้อง (พร้อมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพยาน ของฝ่ายผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง (หากมี) หรือของผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลของฝ่ายใด ก็ให้ใส่ข้อมูลในข้อเท็จจริงของฝ่ายนั้น) และข้อเท็จจริงตามข้อเรียกร้อง โดยไม่ต้องเสนอความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจฯ (เอกสารแนบ ๓)

การสอบข้อเท็จจริงของผู้เยาว์ในกรณีที่ผู้เยาว์อายุน้อย ไม่อาจซักถามในประเด็นข้อพิพาท ตามข้อเรียกร้องได้ก็อาจซักถามแบบอ้อมเพื่อทราบความเป็นอยู่ ความรัก ความผูกพัน ความเอาใจใส่ของผู้ร้อง หรือผู้ถูกร้องที่มีต่อผู้เยาว์ ทั้งนี้ให้บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันที่พบระหว่างผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องที่พาผู้เยาว์ มาด้วย

๘. ให้พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ผู้รับผิดชอบสำนวนจัดทำ รายงานข้อเท็จจริงเสนอต่อศาลให้แล้วเสร็จและจัดส่งรายงานข้อเท็จจริงให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อใช้ ประกอบการไต่ถามก่อนวันนัดไต่ถามไม่น้อยกว่า ๑๐ วันทำการ

๙. ให้พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ผู้รับผิดชอบสำนวน เสนอร่างรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสียเพื่อประกอบการไต่ถาม ก่อนฟ้องคดี ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๐ ตรี ต่อหัวหน้าส่วนคดีเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หากไม่มีการแก้ไขให้นำเสนอ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ เพื่อพิจารณาลงนามในรายงานข้อเท็จจริงและหนังสือนำเสนอรายงานข้อเท็จจริงไปยัง ศาลเยาวชนและครอบครัวต่อไป

๑๐. ให้หัวหน้าส่วนคดีกำกับติดตามผลการไต่ถามข้อพิพาทก่อนฟ้อง ว่าสามารถไต่ถามได้สำเร็จและศาลพิพากษาตามยอม หรือข้อพิพาทที่ไม่สามารถไต่ถามได้สำเร็จ ตกลงกันไม่ได้ หรือข้อพิพาท ที่ถูกจำหน่ายคำร้อง โดยรายงานผลการไต่ถามดังกล่าวให้ผู้อำนวยการสถานพินิจฯทราบ พร้อมทั้งมอบหมาย ให้ธุรการคดีหรือบุคคลที่เห็นสมควรดำเนินการลงระบบงานและจัดเก็บสถิติการไต่ถามข้อพิพาทก่อนฟ้อง คดีครอบครัวกรณีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย แล้วรายงานข้อมูลมายังกลุ่มพัฒนาระบบงานคดี กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน เป็นรายไตรมาสเพื่อรายงานให้ผู้บริหารทราบ และรวบรวม เป็นข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานด้านการการไต่ถามข้อพิพาทคดีครอบครัวก่อนฟ้องเพื่อพัฒนางานด้านนี้ ต่อไป

ในกรณีที่การไต่ถามข้อพิพาทไม่สามารถไต่ถามได้สำเร็จ ตกลงกันไม่ได้ หรือข้อพิพาท ถูกจำหน่ายคำร้อง และคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เมื่อศาลเยาวชน และครอบครัวได้รับคำฟ้องในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสียและได้แจ้งให้ผู้อำนวยการ สถานพินิจทราบแล้ว ให้สถานพินิจดำเนินการประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาล ในคดีครอบครัวตามมาตรา ๑๖๗ โดยให้หัวหน้าส่วนคดีพิจารณาจ่ายสำนวนให้กับผู้รับผิดชอบสำนวนในชั้นไต่ถาม ก่อนฟ้องเดิมเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนในคดีครอบครัวนี้ (กรณีที่ผู้รับผิดชอบเป็นพนักงานคุมประพฤติ) โดยให้ศึกษา ในคำฟ้องว่ามีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีคำขอท้ายฟ้องที่อาจไม่ตรงกับประเด็นกับข้อพิพาทในชั้นการไต่ถามก่อนฟ้อง ดังนั้น ให้เจ้าของสำนวนอาจสอบทบทวนในประเด็นเดิม และเพิ่มเติมในประเด็นตามฟ้องที่ต่างไปจากเดิมหรือ

ที่เห็นว่าจำเป็น หากข้อพิพาทและคำขอท้ายฟ้องเป็นประเด็นตามคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องและพิจารณาเห็นว่าคำให้การครบถ้วนแล้วไม่มีความจำเป็นที่ต้องสอบปากคำเพิ่มเติมก็ให้คู่ความยืนยันตามคำให้การเดิมหรือหากคู่ความประสงค์จะให้การเพิ่มเติมก็ให้สอบเพิ่มเติมในรายงานข้อเท็จจริงและให้ลงลายมือชื่อรับรองคำให้การไว้

หากในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสำนวนในชั้นไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องเป็นนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ก็ให้พิจารณาจ่ายสำนวนคดีครอบครัวให้กับพนักงานคุมประพฤติ โดยผูกสำนวนรวมกันกับสำนวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง โดยให้พนักงานคุมประพฤติผู้รับผิดชอบสำนวนศึกษาและดำเนินการตามข้อ ๑๐ วรรคสอง

๑๑. ให้เจ้าหน้าที่ธุรการคดีเป็นผู้จัดเก็บสำนวนระหว่างดำเนินการ โดยแยกการดำเนินงานแต่ละเรื่อง และลงรายการเมื่อมีการเคลื่อนไหวของสำนวนในทะเบียนทุกครั้งเพื่อสะดวกในการติดตามสำนวน

กัม ๕

.....

บัญชีรับทำการและความเคลื่อนไหวงานใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนฟ้อง (กฟว) ตามมาตรา ๒๐๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

[illegible]

รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาท
 ที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย
 เพื่อประกอบการไต่ถามก่อนฟ้อง
 ตาม ป.วิแพ่ง ม.๒๐ ตี
 รายงานที่/.....

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้าพเจ้าขอรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสีย
 ระหว่าง.....ผู้ร้อง กับผู้ถูกร้อง
 เรื่อง.....
 ตามข้อพิพาทหมายเลขคำที่ กฟว...../๒๕.....ของศาลเยาวชนและครอบครัว.....
 เพื่อประกอบการไต่ถามก่อนฟ้องคดี ตามมาตรา ๒๐ ตี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ร้อง

.....

๒. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกร้อง

.....

๓. ข้อเท็จจริงตามประเด็นที่เรียกร้อง

.....

(.....)

ผู้สืบเสาะข้อเท็จจริง

ตำแหน่ง.....

(.....)

ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

.....